

О. А. Мандражи

НАУКОВИЙ ПАРК ЯК ОДИН ІЗ ЧИННИКІВ СТВОРЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОМЕРЕЖІ В УКРАЇНІ

Анотація. Сучасні концепції технологічної інтенсифікації сільськогосподарського виробництва як у нашій країні, так і в більшості країн зарубіжжя полягають у надмірній хімізації, великій концентрації поголів'я тварин, нераціональній організації структури підприємств, захопленні монокультурами, що призводить до негативних екологічних наслідків: виснаження ґрунту, забруднення навколишнього середовища, збільшення витрат на виробництво і, як наслідок, великої енергоємності продукції за її низької якості. Інтенсивне і здебільшого нераціональне використання ресурсів природного середовища протягом тривалого часу невпинно веде до їх вичерпування та руйнування природних ландшафтів. Отже, розроблення і впровадження екологічно безпечних, ресурсозбережних, ґрунтозахисних систем землеробства з отриманням органічної продукції при створенні стійких агроєкосистем і можливості взаємодії систем АПК і природно-заповідного фонду — актуальні проблеми сьогодення, одним із шляхів розв'язання яких, на нашу думку, може стати створення наукового парку. Проведений аналіз діяльності наукових парків, що вже існують в Україні, підвів до думки про необхідність започаткувати на базі Харківського національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва науковий парк, що мав би на меті створення цілісної національної екомережі із запровадженням відродження традиційних видів природокористування, залученням природних ресурсів до масового відпочинку й оздоровлення населення, внесенням істотних коректив у подальший розвиток агропромислового комплексу. Деякі думки, пов'язані з написаним вище, і стали основою цієї статті. Було прописано основні етапи розроблення проєкту зі створення наукового парку при ХНАУ ім. В. В. Докучаєва, наведено певні тези з проєктів переможців попередніх років, які деякою мірою перегукуються з нашими ідеями, акцентовано увагу на відповідності змісту проєктів, що подаються на розгляд, основним критеріям їх оцінювання.

Ключові слова: науковий парк, проєкт, науково-дослідницька діяльність, екомережа.

Постановка проблеми. Суцільна деградація навколишнього середовища, надмірна розораність територій, низька якість продуктів харчування, проблема взаємодії і функціонування природних об'єктів із сільськогосподарськими територіями і об'єктами — усе це є тільки часткою тих екологічних проблем, з якими наразі опинились українці сам на сам. При цьому робота охоронно-природних установ, ведення

екопросвітницької діяльності, проведення різноманітних екофестивалів, круглих столів та інших подібних заходів є украй важливими, але, на наш погляд, недостатніми для подолання окреслених проблем. Має з'явитися розуміння того, що необхідним на цьому етапі стає створення цілісної національної екомережі із запровадженням відродження традиційних видів природокористування, залученням природних ресурсів до масового відпочинку й оздоровлення населення, внесенням істотних

коректив у подальший розвиток агропромислового комплексу, що можливо здійснити за рахунок саме наукового підходу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

У 2009 р. було прийнято Закон України «Про наукові парки» [1], який надав можливість функціонувати достатній кількості наукових парків різної спрямованості. Так місія Корпорації «Науковий парк Київського університету імені Тараса Шевченка» полягає у просуванні та комерціалізації інтелектуальних R&D і технологічних проєктів [2]. Визначальною умовою створення Наукового парку Миколаївського національного аграрного університету «Агроперспектива» є розвиток науково-технічної та інноваційної діяльності, ефективно та раціональне використання наявного наукового потенціалу, матеріально-технічної бази для комерціалізації результатів наукових досліджень і їх впровадження на вітчизняному та закордонному ринках на основі поєднання виробничих, наукових і комерційних інтересів [3]. Корпорація «Науковий парк “Інноваційно-інвестиційний кластер Тернопілля”» є зацікавленою у розвитку спільної інноваційно-інвестиційної, наукової, науково-дослідницької, науково-технічної, освітньої, виробничої діяльності [4]. Науковий парк Національного університету біоресурсів і природокористування України «Стале природокористування та якість життя» вбачає власну діяльність у відборі наукових проєктів та подальшій взаємодії трьох груп учасників: перша — це наукові групи, які генерують якісний людський потенціал і ноу-хау, друга — це високотехнологічні компанії, які потребують підживлення ноу-хау та людським потенціалом, третя — це інвестиційні фонди [5]. Метою Наукового парку Харківського національного університету внутрішніх справ є розвиток науково-технічної та інноваційної діяльності ЗВО, ефективно і раціональне використання наявного наукового потенціалу, матеріально-технічної бази для комерціалізації результатів наукових досліджень і їх впровадження на вітчизняному та закордонному ринках [6] та ін. Як бачимо, створені наукові парки мають амбітні цілі, є доволі різноплановими, але серед них немає жодного, який би вбачав за мету створення національної екомережі в Україні, що і наштовхнуло на думку стосовно необхідності розроблення наукового парку, який би опікувався зміною ставлення

людей до навколишнього середовища і впливав на біорізноманіття території, збереження природної рослинності, виробництво екологічно чистої продукції, досліджуючи природні шляхи зростання якості продуктів харчування і покращення екологічного стану загалом.

Метою статті є опис поетапної розробки втілення проєкту зі створення наукового парку на базі Харківського національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва для розв’язання насущних багатовекторних питань, які пов’язані з погіршенням екологічної ситуації, відповідно за кількома напрямками: освіта, науково-дослідницька діяльність, культура, екологічна свідомість, агробізнес.

Виклад основного матеріалу. Харківщина, як і будь-який інший куточок України, — це дивовижний осередок природного багатства. Поряд із казковим дендропарком Харківського національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва розкинувся неймовірно красивий ковиловий степ, який зберіг природність ґрунтів і біологічну різнобарвність. Ця територія — наш генетичний ландшафт нації, який необхідно зберегти та відновити для себе і для майбутніх поколінь заради гармонійного життя на Землі.

На початку 2020 р. Харківська обласна державна адміністрація оголосила про збір проєктних ідей для розроблення плану заходів з їх реалізації [7], створивши робочі групи з розроблення Стратегії розвитку Харківської області у 2021–2027 рр., і запропонувала органам місцевого самоврядування, структурним підрозділам облдержадміністрації, закладам вищої освіти, науковим установам та організаціям, громадським організаціям, підприємцям і взагалі усім особам, зацікавленим у розвитку Харківщини, взяти участь у визначенні ідей проєктів, які дають реалізувати завдання Стратегії розвитку Харківської області на 2021–2027 рр.

Оскільки тема екологічних проблем є насущною, то одразу з’явилася група однодумців із пропозицією спробувати власні сили і взяти участь у Конкурсі проєктних ідей. Цими активістами виявилися доволі різнопланові і за віком, і за характером, і за сферою діяльності люди, яких об’єднала спільна ідея — створити щось таке, що справді мало б певні позитивні результати й обов’язково було перспективним. Зацікавленість з боку ХНАУ ім. В. В. Докучаєва навела на думку організувати науковий парк,

який згідно із Законом [1] є юридичною особою, що створюється з ініціативи закладу вищої освіти і/або наукової установи, а серед основних його функцій виокремлюються:

- створення нових видів інноваційного продукту, здійснення заходів щодо їх комерціалізації, організація та забезпечення виробництва наукоємної, конкурентоспроможної на внутрішніх і зовнішніх ринках інноваційної продукції;
- залучення студентів, випускників, аспірантів, науковців та працівників вищого навчального закладу та/або наукової установи до розроблення і виконання проєктів наукового парку;
- організація підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації спеціалістів, необхідних для розроблення і реалізації проєктів наукового парку;
- розвиток міжнародного і вітчизняного співробітництва у сфері науково-технічної та інноваційної діяльності, сприяння залученню іноземних інвестицій.

Усе написане вище, кожен із зазначених напрямів діяльності відповідав реалізації задумів нашої групи, що склалася з людей, які провадять викладацьку і наукову діяльність, цікавляться ековиробництвом сільськогосподарської продукції, екотуризмом, екопоселеннями. Серед нас також є народна підприємця, яка займається лікарськими травами, і просто небайдужі й зацікавлені у спільній справі люди. Від обговорень ми одразу перейшли до діла і стали проєктною групою, адже вирішили скласти власні пропозиції проєктних ідей за представленою на сайті ХОДА формою пропозицій проєктних ідей до Плану заходів з реалізації у 2021–2023 рр. Стратегії розвитку Харківської області на 2021–2027 рр. Далі наведемо свої напрацювання.

Назва проєкту регіонального розвитку:

«Науковий парк Харківського регіону».

Назва завдання Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає проєкт:

«Зміна клімату та погіршення екологічної ситуації».

Назва завдання регіональної стратегії розвитку, якому відповідає проєкт:

«Створення чистого навколишнього середовища на всьому просторі регіону».

Мета проєкту:

- створення наукового парку для збереження наявних і створення нових біопотенційних

ресурсів, виробництва конкурентоспроможної, екологічно безпечної продукції.

Завдання:

- створення полігона для апробації та впровадження технологій збереження та відновлення природного біоресурсного потенціалу;
- створення полігона для апробації та впровадження технологій виробництва біологічно безпечної, малоенергоємної сільгосппродукції та сировини;
- створення локальної і глобальної екомережі;
- розвиток зеленого туризму;
- історична реконструкція етнокультурних та національних традицій;
- розроблення альтернативних енергогенеруючих систем;
- створення інноваційного наукового центру для проведення дослідницьких робіт з активним залученням обдарованої молоді, науковців;
- розроблення доктрини розселення.

Цільові групи проєкту:

- обдарована молодь;
- науковці;
- жителі місцевих громад і м. Харкова різного віку.

Очікувані кількісні результати від реалізації проєкту:

- готові технології виробництва екологічно безпечної сільськогосподарської продукції, банк насіння дикорослих рослин для реалізації з метою створення нових природних зон, відновлення біоресурсів, створення об'єктів природно-заповідного фонду, гілок екомережі, а також наукових досліджень;
- щасливі «зелені» туристи — до декількох сотень і більше на місяць;
- молоді науковці з інноваційним, нестандартним мисленням (близько 10–30 осіб на рік) та інші результати. Надати кількісну характеристику наразі важко.

Очікувані якісні результати від реалізації проєкту:

- економічна і/або бюджетна ефективність реалізації проєкту, соціальний вплив, екологічний вплив.

Завдяки створенню і функціонуванню наукового парку відбудеться збереження і відтворення унікального біоресурсного потенціалу, відновлення екологічно безпечного середовища, створення та розвиток екомережі,

впровадження безпечного виробництва сільгосппродукції, виробництво значних обсягів біологічно безпечної продукції та сировини, яка буде конкурентоспроможною на світовому ринку, а також «задіяність» молоді в наукових розробках, екологічно культурне дозвілля жителів регіону. Планується, що науковий парк стане економічно і соціально прибутковим із другого-третього року початку діяльності.

Основні заходи проекту:

1. Пошук засновників і партнерів наукового парку.

2. Оформлення парку як юридичної особи.

3. Організація наукового парку в натурі (офіси, території для апробації технологій і наукових досліджень).

3. Розроблення і початок реалізації проектів парку щодо збереження і примноження біоресурсного потенціалу, створення і апробація екологічно безпечної продукції, екологічно орієнтованих технологій в енергетиці та ін.

4. Реалізація проектів наукового парку.

На етапі очікування результатів Конкурсу проектних ідей ми проводимо широку роз'яснювальну роботу щодо наукового парку, який плануємо створити, проводячи круглі столи, дискусії та обговорення. Ця та інша, більш широка діяльність здійснюється у тому числі і завдяки залученню до неї школярів і здобувачів. Учням дуже подобається не тільки брати участь у різноманітних екофестивалях, велоекскурсіях, ознайомчих лекціях, які проводять викладачі харківських ЗВО, марафонах «Лікарські трави», «Флора і фауна навколо нас», «Посади рослину власними руками» тощо, а й активно допомагати під час підготовки і проведення зазначених заходів. На рівні зі здобувачами старшокласники також не стоять осторонь і при обговоренні серйозних питань під час круглих столів, конференцій, зборів і засідань, теми яких спрямовані на пошук взаєморозуміння та розв'язання проблем, пов'язаних з підпалами весняного сухостою, вирубкою лісових масивів, з непоправними втратами для ландшафту від любителів влаштовувати змагання на позашляховиках по наших ґрунтах, для фауни — від невідконтрольних мисливців. Коли збираються представники різних, іноді майже протилежних поглядів для знаходження рішень, які б були

прийнятними і максимально влаштували й задовольнили усі зацікавлені сторони, зазвичай дуже слухними стають виступи саме школярів і здобувачів як представників об'єктивних, нерідко неочікуваних та креативних думок. Деякими членами нашої проектною групи, що мають педагогічну освіту, проводяться виховні і навчальні заняття екологічного напрямку серед місцевих школярів. Для здобувачів, які виявляють зацікавленість проектом, окрім переліченого ще й проводяться тематичні лекції з творчими завданнями, які підштовхують їх до пошуку нових поглядів, висунення пропозицій, висловлення власного бачення щодо функціонування наукового парку, створення в майбутньому на його основі наукового центру й відповідних лабораторій з метою проведення власних досліджень і наукових пошуків для написання курсових, дипломних, магістерських робіт. Функціонування наукового парку, за нашим задумом, має стати полігоном для наукової діяльності учнів — членів Малої академії наук України, здобувачів закладів вищої освіти, аспірантів, науковців і усіх зацікавлених. Незабаром науковий парк ми розглядатимемо як місце роботи для обдарованої молоді, яка на науковій основі спрямує свою енергію, силу, розум на створення екологічно збалансованих територій, здатних не чинити негативного впливу на природні співтовариства та їхні компоненти, а навпаки — впливати на збільшення біологічного різноманіття і стабілізацію усіх природних і мікрокліматичних характеристик загалом. Зможе започаткувати створення екомереж, які б якнайкраще сприяли гармонійному поєднанню таких напрямів, як охорона і раціональне використання природних ресурсів з відповідним до сучасних вимог сільськогосподарським виробництвом, збереження і відновлення навколишнього середовища й оздоровлення населення.

Серед проектів-переможців конкурсів за попередні роки є такі, що за тематикою і спрямованістю деякою мірою перегукуються з нашим. Так, хотілося б виокремити проект «Розбудова регіональної інфраструктури з контролю якості і безпеки продукції АПК», замовником якого став Національний університет біоресурсів і природокористування України [8], і проект «Інтеграція освіти, науки і виробництва — інноваційна модель регіонального розвитку»,

замовник — Миколаївський національний аграрний університет [9]. Обидва зазначені проекти певною мірою опікуються модернізацією аграрного сектора, хоча серед основних завдань Державної стратегії регіонального розвитку зазначають стимулювання розвитку інноваційної інфраструктури та підтримку інноваційної діяльності й розвиток економіки та інвестицій. Поруч із цим конкретизація цілей містить важливі і для нас напрями — з одного боку: створення нових високотехнологічних робочих місць у сільській місцевості і підвищення рівня обізнаності населення стосовно якості і безпеки харчової продукції, створення центру трансферу випробувальних технологій і підготовки фахівців для роботи в державних та незалежних акредитованих випробувальних лабораторіях з визначення якості та безпечності продукції АПК, запровадження органічного виробництва відповідно до регламентів і стандартів ЄС, запобігання та виявлення ризиків у сфері екологічної, харчової та біологічної безпеки населення; а з іншого: створення сприятливого інноваційно-інвестиційного середовища, інтеграції освіти, науки і виробництва в регіоні, модернізацію аграрного сектора економіки шляхом впровадження новітніх наукових технологій вирощування сільськогосподарських культур на зрошенні. Усе це сприятиме створенню на окреслених у проекті землях сучасного зрошення для сортовипробування зернових культур перспективних сортів, виведених селекційними центрами, створенню полігона з трансферу сучасних агротехнологій (база для наукових досліджень, впровадження їх у виробництво і база для проходження практики здобувачами вищої освіти), розробленню інноваційних технологій вирощування з елементами біологізації.

Під час написання власних проектів варто не тільки ознайомитися з проектами, які вже стали переможцями, а, і це головне, уважно розглянути законодавчу та нормативну базу їх написання. Так, перед початком роботи не завадить ознайомитись із Програмою регіонального розвитку [10] і вивчити критерії оцінювання проектів за обраним Конкурсом, які при його оголошенні обов'язково надаються [11]. Серед основних критеріїв оцінювання проектів нашого Конкурсу варто виокремити три [12].

Перший — це актуальність та доцільність проекту. Він передбачає:

- відповідність проекту за його цілями та видами діяльності очікуваним результатам відповідної програми розвитку, за якою він виконувався;
- очікуваний вплив на розв'язання проблеми та соціально-економічний ефект від реалізації проекту;
- відповідність проекту потребам цільових груп.

Другий — це якість підготовки проекту, що включає:

- доцільність та реалістичність заявлених цілей, результатів і запропонованої діяльності; тобто проєкт має бути ефективно й успішно втілений в умовах задекларованих часових, людських та інших ресурсів і відповідати заявленим цілям і результатам; між цілями, результатами, діяльністю і календарним планом-графіком проєкту має існувати логічний зв'язок;
- наявність показників цілей і результатів, визначеність процедур їх моніторингу та доступність джерел перевірки показників. Це означає, що зазначені показники досягнення цілей і результатів мають бути доречними та реалістичними, а зазначені джерела інформації для перевірки цих показників — доступними; проєкт має містити опис процедури моніторингу;
- наявність вичерпного аналізу ризиків, пов'язаних із впровадженням проєкту, і стратегії їх запобігання або зменшення; отже, замовник чи його партнери мають реально оцінювати свою спроможність правильно визначити потенційні ризики проєкту і мати конкретний план їх повного або часткового усунення в разі виникнення;
- чіткість і структурованість бюджету, його відповідність запланованій діяльності (тобто бюджет проєкту має бути достатньо деталізований, а заплановані статті витрат — достатніми для реалізації проєкту);
- обґрунтованість і доцільність витрат. Кожна витрата повинна мати пояснення з конкретними кількісними показниками та розрахунками, бути обґрунтована з точки зору зазначеної кількості та доцільності для виконання проєкту. Заплановані витрати мають відповідати календарному плану-графіку проєкту. Бюджет проєкту не може містити нелогічних і непослідовних витрат, які не відображені як необхідні витрати в календарному плані.

І третій — сталість результатів проєкту:

- наявність стратегії використання отриманих результатів проєктів (започаткованої діяльності, створених об'єктів тощо) та джерел їх подальшого фінансування. Під стратегією використання отриманих результатів розуміється забезпечення доступу до напрацювань проєкту, наявність бачення їх використання цільовими групами після закінчення проєкту, додаткові ефекти переливу, мультиплікації та мережування, можливість передання інформації та досвіду іншим зацікавленим сторонам;
- наявність співфінансування проєкту з інших джерел. Зазвичай для проєктів рекомендується мати декілька джерел фінансування.

Окрім загальних критеріїв, що застосовуються при оцінці проєктів, також слід зважати і на спеціальні. Так при оцінці проєктів, пов'язаних із розвитком альтернативних видів економічної діяльності в сільській місцевості, спрямованих на: створення нових видів продукції, вирощування енергетичних культур, рекреаційну діяльність, агротуризм, народні ремесла, надання послуг, розвиток органічного сільськогосподарського виробництва — необхідно звертати увагу на те, чи ці проєкти мають вплив на:

- диверсифікацію виробництва в сільській місцевості (проєкт створює нові види економічної діяльності, сприяє відкриттю або розширенню нових ринків збуту, завантаженню виробничих потужностей, що спричиняє зростання обсягів виробництва сільськогосподарської продукції в регіоні, збільшення обсягів інвестицій у галузь, зростання виробництва в суміжних галузях);
- збільшення рівня зайнятості сільського населення (реалізація проєкту сприяє створенню нових робочих місць, обсяг яких є вагомим фактором для розвитку місцевої економіки та збільшення надходжень до місцевих бюджетів; прогноз щодо кількості створених робочих місць має супроводжуватися відповідними розрахунками);
- сприяння економічній активності та створення нових можливостей для розвитку і самореалізації вразливих і дискримінованих груп населення (проєкт створює додаткові можливості для зазначених груп шляхом отримання робочих місць, сприяння зайнятості та самозайня-

тості, надання пільгових умов кредитування тощо);

- географія впливу проєкту (одна громада, район, регіон/декілька регіонів);
- підвищення туристичного потенціалу регіону (створення в результаті реалізації проєкту нових туристичних об'єктів, що функціонуватимуть у майбутньому);
- створення можливостей для залучення інвесторів;
- стимулювання підвищення фахового рівня трудових ресурсів (у проєкті має бути прописано, чи створені в ньому умови для додаткового навчання трудових ресурсів, набуття ними нових навичок);
- ступінь участі в проєкті закладів вищої освіти, науково-дослідних установ, інших інституцій регіонального інноваційного розвитку;
- збільшення рівня зайнятості та самозайнятості (започаткування нових видів економічної діяльності, виробництва видів продукції чи надання послуг у результаті проведених навчань тощо);
- можливість поширення заходів проєкту для впровадження в інших регіонах (наскільки ідеї, запропоновані в межах проєкту, можуть бути впроваджені в інших регіонах/галузях);
- покращення якості життя місцевого населення (визначається підвищенням рівня доступності та якості умов проживання і рівня надання послуг для мешканців населеного (населених) пункту (пунктів) в межах якого (яких) реалізується проєкт.

Висновки. Написання проєктів є дуже трудомісткою роботою, яка зазвичай включає у себе результати років спостережень, обмірковувань і напрацювань. Окрім проєктної ідеї важливим стає і вміння прописати цю ідею так, аби якнайкраще донести її до інших людей і особливо до членів журі, від яких буде залежати доля реалізації вашого задуму. Поки що наша проєктна група проводить величезний обсяг підготовчої роботи. При цьому ми чудово розуміємо, що підготовлений нами проєкт може і не потрапити до Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Харківської області на 2021–2027 рр. Однак усвідомлення того, що означені вище проблеми є дуже актуальними і навіть кричущими, надихає і підштовхує до дій. Неабияким стимулом для нашої групи є зацікавленість з боку молоді, що наповнює впевненістю у правильності обраного шляху. Пишіть проєкти і втілюйте їх у життя!

Список використаних джерел

1. Закон України «Про наукові парки». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1563-17> (дата звернення: 06.12.2019).
2. Науковий парк. Київський університет імені Тараса Шевченка. URL: <https://scp.knu.ua/ua/> (дата звернення: 16.12.2019).
3. Науковий парк. Миколаївського національного аграрного університету «Агроперспектива». URL: <https://np.mnau.edu.ua/ua/> (дата звернення: 16.12.2019).
4. Корпорація Науковий парк «Інноваційно-інвестиційний кластер Тернопілля». URL: http://www.oda.te.gov.ua/data/upload/publication/main/ua/2241/nauka_park.pdf (дата звернення: 16.12.2019).
5. Науковий парк Національного університету біоресурсів і природокористування України «Стале природокористування та якість життя». URL: <https://nubip.edu.ua/node/15418> (дата звернення: 16.12.2019).
6. Науковий парк Харківського національного університету внутрішніх справ. URL: <http://univd.edu.ua/uk/dir/1999/naukovyy-park> (дата звернення: 16.12.2019).
7. Оголошення про збір проектних ідей для розробки плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Харківської області у 2021–2023 роках. URL: <http://www.strategy.kharkiv.ua/17-01.html> (дата звернення: 23.01.2020).
8. Розбудова регіональної інфраструктури з контролю якості і безпеки продукції АПК. URL: https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2017/09/48_in_mon.pdf (дата звернення: 10.02.2020).
9. Інтеграція освіти, науки і виробництва — інноваційна модель регіонального розвитку. URL: https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2017/09/49_in_mon.pdf (дата звернення: 10.02.2020).
10. Програма регіонального розвитку «Інноваційна економіка та інвестиції». URL: https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2017/04/Programi-regionalnogo-rozvitku_do-postanovi-KMU_821.pdf (дата звернення: 12.02.2020).
11. Секторальна бюджетна підтримка ЄС. URL: <https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/regional-dev/derzhavna-rehional-na-polityka/sektoralna-byudzhetna-pidtrimka-yes/> (дата звернення: 12.02.2020).
12. Наказ Мінрегіону від 18.05.2017 № 120 «Про затвердження Вимог до опису та інформаційної картки проекту регіонального розвитку, який може реалізовуватися за рахунок коштів державного бюджету, отриманих від Європейсько-Союзу». URL: <https://www.minregion.gov.ua/>

[napryamki-diyalnosti/regional-dev/derzhavna-rehional-na-polityka/sektoralna-byudzhetna-pidtrimka-yes/nakaz-minregionu-vid-18-05-2017-120-pro-zatverdzhennya-vimog-do-opisuta-informatsiynoyi-kartki-proektu-regionalnogo-rozvitku-yakiy-mozhe-realizovuvatisya-zarahunok-koshtiv-derzhavnogo-byudzhet/](https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/regional-dev/derzhavna-rehional-na-polityka/sektoralna-byudzhetna-pidtrimka-yes/nakaz-minregionu-vid-18-05-2017-120-pro-zatverdzhennya-vimog-do-opisuta-informatsiynoyi-kartki-proektu-regionalnogo-rozvitku-yakiy-mozhe-realizovuvatisya-zarahunok-koshtiv-derzhavnogo-byudzhet/) (дата звернення: 12.02.2020).

References

1. *The Law of Ukraine “About science parks”*. Retrieved from : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1563-17> [in Ukrainian].
2. *Science Park of Taras Shevchenko University of Kyiv*. Retrieved from : <https://scp.knu.ua/ua/> [in Ukrainian].
3. *Science Park of Nikolaev National Agrarian University “Agricultural perspective”*. Retrieved from : <https://np.mnau.edu.ua/ua/> [in Ukrainian].
4. *Corporation Science Park “Innovation and investment cluster Ternopilla”*. Retrieved from : http://www.oda.te.gov.ua/data/upload/publication/main/ua/2241/nauka_park.pdf [in Ukrainian].
5. *Science Park of National University of Bioresources and Nature Management of Ukraine “Sustainable nature management and quality of life”*. Retrieved from : <https://nubip.edu.ua/node/15418> [in Ukrainian].
6. *Science Park of Kharkiv National University of Internal Affairs*. Retrieved from : <http://univd.edu.ua/uk/dir/1999/naukovyy-park> [in Ukrainian].
7. *Announcement on the collection of project ideas for the development of an action plan for the implementation of the Development Strategy of the Kharkiv region in 2021–2023*. Retrieved from : <http://www.strategy.kharkiv.ua/17-01.html> [in Ukrainian].
8. *Development of regional infrastructure for product quality and safety control AIC*. Retrieved from: https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2017/09/48_in_mon.pdf [in Ukrainian].
9. *Integration of education, science and production is an innovative model of regional development*. Retrieved from : https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2017/09/49_in_mon.pdf [in Ukrainian].
10. *Regional Development Program “Innovative Economics and Investments”*. Retrieved from: https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2017/04/Programi-regionalnogo-rozvitku_do-postanovi-KMU_821.pdf [in Ukrainian].
11. *Sectoral budget support EU*. Retrieved from : <https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/regional-dev/derzhavna-rehional-na-polityka/sektoralna-byudzhetna-pidtrimka-yes/> [in Ukrainian].

12. Order of the Ministry of Regional Development "On the approval of the requirements for the description and information card of the regional development project, which can be implemented at the expense of the state budget received from the European Union". (2017, May 18). Retrieved from : [https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/regional-dev/derzhavna-](https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/regional-dev/derzhavna-rehional-na-polityka/sektoralna-byudzhethna-pidtrimka-yes/nakaz-minregionu-vid-18-05-2017-120-pro-zatverdzhennya-vimog-do-opisu-ta-informatsiynoyi-kartki-proektu-regionalnogo-rozvitku-yakiy-mozhe-realizovuvatisya-zarahunok-koshtiv-derzhavnogo-byudzheth/[in Ukrainian].)

rehional-na-polityka/sektoralna-byudzhethna-pidtrimka-yes/nakaz-minregionu-vid-18-05-2017-120-pro-zatverdzhennya-vimog-do-opisu-ta-informatsiynoyi-kartki-proektu-regionalnogo-rozvitku-yakiy-mozhe-realizovuvatisya-zarahunok-koshtiv-derzhavnogo-byudzheth/[in Ukrainian].

O. A. Mandrazhy

THE SCIENCE PARK AS ONE OF THE FACTORS FOR CREATING A NATIONAL ECOLOGICAL NETWORK IN UKRAINE

Abstract. Existing concepts of technological intensification of agricultural production in our country and in most other countries are excessive chemicalization, high concentration of livestock, irrational organization of enterprises structure, passion for monocultures etc. Described above leads to negative environmental consequences, namely, soil depletion, environmental pollution, rising production costs. The consequence of this is a high energy intensity of the product with its low quality. Intensive and often irrational use of natural resources has led to their exhaustion and destruction of natural landscapes. Thus, it is necessary to solve two main groups of issues. Firstly, production of a sufficient quantity and quality of food and agricultural raw materials. Secondly, preservation and restoration of environmental and population health to an acceptable level. The actual problems are development and implementation of environmentally friendly systems of farming, access these systems to organic production, creating sustainable agroecosystems, integration agricultural sector with nature reserve fund. In our opinion, one way decision is creating a science park. The analysis of the activities of existing science parks in Ukraine suggested to establish a science park on the basis of the Kharkiv National Agrarian University named after V. V. Dokuchayev. The science park, which would target creation of a holistic national ecological network with the introduction of the revival of traditional nature management, attraction of natural resources to mass recreation and health improvement of the population, by making significant adjustments to the further development of the agro-industrial complex. The given thoughts are the basis of this article. This article outlined the main stages of the development of a project to create a science park at KNAU named after V. V. Dokuchayev, some abstracts of projects of winners of previous years, compliance with the content of submitted projects with the main criteria for their evaluation.

Keywords: the science park, project, research activities, ecological network.

O. A. Мандражи

НАУЧНЫЙ ПАРК КАК ОДИН ИЗ ФАКТОРОВ СОЗДАНИЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОСЕТИ В УКРАИНЕ

Аннотация. Разработка и внедрение экологически безопасных, ресурсосберегающих, почвозащитных систем земледелия с выходом на производство органической продукции при создании устойчивых агроэкосистем и возможности взаимодействия систем АПК и природно-заповедного фонда — актуальные проблемы, одним из путей решения которых, на наш взгляд, может стать создание научного парка. Проведенный анализ деятельности уже существующих научных парков в Украине навел на мысль про необходимость основать на базе Харьковского национального аграрного университета им. В. В. Докучаева научный парк, который был бы нацелен на создание целостной национальной экосети с возрождением традиционных видов природопользования, привлечением природных ресурсов к массовому отдыху и оздоровлению населения, внесением существенных корректив в дальнейшее развитие агропромышленного комплекса. Некоторые мысли относительно написанного выше и стали основой данной статьи. Были прописаны основные этапы разработки проекта по созданию научного парка при ХНАУ им. В. В. Докучаева, приведены некоторые тезисы проектов победителей предыдущих лет, которые в определенной степени перекликаются с нашими идеями, акцентировано внимание на соответствии содержания подаваемых проектов основным критериям их оценивания.

Ключевые слова: научный парк, проект, научно-исследовательская деятельность, экосеть.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРА

Мандражи Оксана Анатоліївна — канд. пед. наук, доцентка кафедри фізики та вищої математики, Харківський національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва, м. Харків, Україна, oksanamandrazhy23@gmail.com; ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0001-9968-8500>

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Mandrazhy O. A. — PhD in Pedagogy, Associate Professor of the Department of Physics and Higher Mathematics, Kharkiv National Agrarian University named after V. V. Dokuchayev, Kharkiv, Ukraine, oksanamandrazhy23@gmail.com; ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0001-9968-8500>

ИНФОРМАЦИЯ ОБ АВТОРЕ

Мандражи О. А. — канд. пед. наук, доцент кафедры физики и высшей математики, Харьковский национальный аграрный университет им. В. В. Докучаева, г. Харьков, Украина, oksanamandrazhy23@gmail.com; ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0001-9968-8500>

Стаття надійшла до редакції / Received 24.03.2020